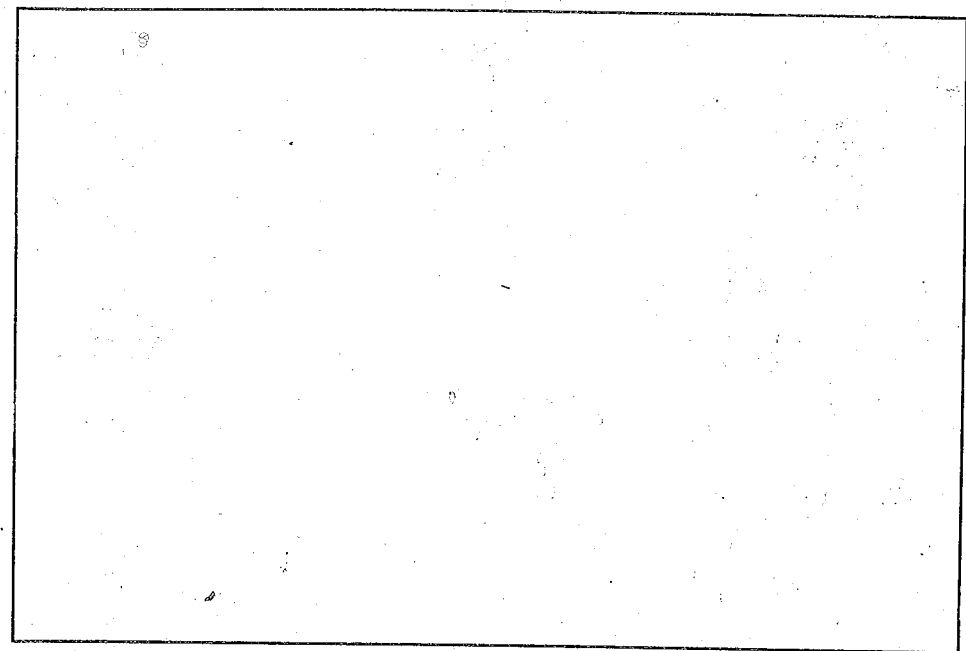

Kako KANE

**Mara Segin So
Kunnafoni**

*Mansinnasɛbɛnni : Bama gafedilanyɔɔ
Labugunni : Bama gafedilanyɔɔ*

1999

Kako KANE

**Mara Segin So
Kunnafoni**

1999

Fanba folo: Mara segin so lahalaya

Ɗefoli jonjon: Kunnafoni ni jonjon

Mara segin so ye waleya ye min be fanga ni jayoro tila fangaba ni sigidaw ni jonjon ce Mara segin so hakilina kono, an be dajekulu ye min b'a fo ko: «mara labilalen» n'o koro ye ko jamanadenw yere b'u jo n'u ka kow, ye u ka mogo sungatilenw fe.

I Mara segin so kokoro:

Kabini an m'an ka yermahoronya soro, mara segin so tun be ye. Mara segin so folo sigili kera san 1918.

Mali ka yermahoronya talen, sigida 12 tun be yen: 5 ka baara dafalen tun don, 8 ka baara tun be tilance la Mali sariyaba min tara san kalo 9 tile 22, san 1960, o b'a fo a ka sariya kisa 41 kono ko: «jekuluw minnu be Mali dugukolo kan, olu ye: Reziyon, serikili, marabolow, jekuluw minnu be yalayala, togoda minnu be yalayala, sigidaw, duguw.

Halibi mara segin so dannen don dugubaw doro ma ka soro sariyatala ye sira dayelen kabini san 1977 ko: «marabolo be se ka ke sigida ye».

II Sigida taabolow :

1 - Sigida maracogo kura.

Sariya ni 93-008 kise 1 ni 20 ko : jekuluw minnu be Mali dugukolo kan, olu ye : Reziyon, Bamako kafo, Seririkili, kafow minnu be duguba konɔ ani minnu be togoda la.

2 - Fanga yelemali

Jekuluw bee minnu ka yeremara fanga don (sariya 93-008 kise 5).

3 - Setigiya ni soro yelemali.

Yelesa o yelesa be don setigiya ni soro la, ka bo fangaba la, ka se jekuluw ma, o ka kan ka ke yelemali min n'a nafaw be taa jogon fe.

4 - Sigida lakanacogo :

Sigida marabaaw ye sigida lakanabaaw ye. Tineliw minnu be ke jama fe, o ye sigida kunko ye.

5 - Sigida kuluw ka nafasoro sira :

U halala nafasoro sira b'u fe.

6 - Fangaba ka kolosili sigida kuluw kan :

Nin tun ye jamana ka kelenya be se ka sabati (sariya 93-008 kise 18 b'o fo).

Sigida te taa walew minnu ko, u file nin ye :

- laadiri mogow : ka jenogonya ke, horonya ni jelenya la.
- Ka cogoya ni siraw pereperelatige sigidaw te taa (ke) minnu

ko, yelemaw minnu ka kan ka ke, k'olu jefo fasodenw ye walasa u ka son u ma.

- Fasodenw ka kan ka kunnafoni jonjon soro sigida nali be dulon nafasoro, kecogo sariya matarafali fe, ka bo fangaba yoro la.

- Faden cema n'a musoma bee ka kan ka fasoden numaya matarafa, ka beejefenw boja, k'u lakana ani k'u don kosebe.

- Ka bencogonuman don politiki n'an taabolow ni jogon ce hadamadenya hukumu konɔ.

- Ka hakili numan soro faso ka kelenya ani a ka bolofara camanya, soro n'an ka seko ni donko, an ka Reziyon konɔ.

III - Jamanadenw ni mun ka kan ani u ka ketaw ani fana u ka sedonni mara segin so la.

1 - Jamanaden ni mun ka kan an'a ka ketaw

Jamanadenw ka kan ka don u ni mun ka kan ani u ka kan ka mun ke walasa u be hakilinumman soro u ka sedonni na sigida segin so la.

An be nin hakilinan soro sanfe sariya fanba folo la, ka ta kise folo (1) ka se kise 24 nan. U kolomayoro file nin ye.

- U niyoro politiki la : kenyerenma laje, kenyerenma kafoli, sago la wote.

- Jamanadenw niyoro soro la ani hadamadenya taabolow :

kalan, baara, sigiyoro, keneya, beseya.

- Tangaw minnu ka kan ka da duw ani hadamadenya kan : bangeba bonya, denmisen bonyali ani sigida lakanali.

- I ka kan ka minnu ke jamana ye : jamana lakanali, sariya lakanali

2 - Mogo ni mun ka kan ani u ka kan ka minnu ke ka nesin u ka sigidaw ma o ye :

- Ka nisongo sara wajibiya la.

- Ka tanga da sigida kunkankow kan, i ko beseya, lakanali ani jamana lakanali.

- K'i yere kofu jatew ye.

- K'i yere ladonniya sigidaw ka kow la.

- K'i sedon sigida kalafiliw la.

3 - Jamanaden ka sendonni mara segin so la : Jamanaden ka sendonni mara segin so la cogoya ka ca :

- A be se ka ke sendonni ye sigida kalafili la, Misaliyala : ni mogo min ye a ka nisongow sara, o ye sendonni ye sigida netaa la.

- Ni jamanaden min b'a yere ladonniya sigida kow la o b'a to sigida baarakelaw b'u ka baara ke ka ne.

IV Jamana marabolobaw:

1 - Jamanakuntigi : Sanfe sariyaba kise 29 ka taa 58 nan. Ale de ye jamana n'maa ye, sanfe sariya lakanabaa don. Ale ye faso kelenya taamashiyenw ye. Ale jolen don ni jamana ka yeremahoronya ye ni sigida kelenya ani sebenbaw ni benkanko minnu be be jamanaw ni n'gon ce.

2 - Goferenaman : Sanfe sariyaba kise 53 ka taa 58. Jamanakuntigi be minisiriw sigi minisiri n'emogo ka hakilina fe. Minisiri n'emogo ka baara bilali be na ni tow ta bilali ye. Goferenaman de be jamana politikow n'ab'o. A b'a janto sariya lataamali la.

3 - Faso bulonba : Sanfe sariyaba kise 59 ka taa 69 la. A baarakelaw be wele ko : «Depite». Olu de be sariya don dala sanfe sariyaba kise 70 ka taa 80 nan be faso bulonba ni goferenaman ce baaraw kunkankow fo.

4 - Sanfe kiiritigeyoroba : Sariyaba kise 83 ni 84 : Ale de be jamana kiiritigeyoro be sanfe.

5 - Kiiritigeyoro min be sariya lakana: Sariyaba kise 85 ka taa 94 ale de jolen be ni jamana marabolow ni fangaba taabolow

ye.

6 - Faamabaw ka kiiritigebulun : Sariyaba kisé 95 ni 96; Ale de be jamanakuntigi, minisiriw ani mogow minnu be janfa ta ko nesin jamana ma, k'olu ka kiiri tige ni faso bulonba y'u ko fo a ye. Depitew sen b'a kiiritige la.

7 - Kafokuluw ka sanfe lajebulun.

Ale ye sigida jekuluw faralen ye nogon kan. A mogow be sungandi san 5 kama. A be kunnafoni di gferenaman ma sigidaw kono.

Netakow la, yorow lakanali la ani jamanadenw balocogo suguya la.

8 - Soro, hadamadenya ani kwalew lajebulun : sariyaba kisé 106 ka taa 113 la.

Ale ye jamana marabolo ye, jekulu bee mogow be soro min kono, i n'a fo : baarakelaw ka tonw, ani u nogon na were.

Fanba filanan : sigidaw

Kabini, sariya n° 96-059, kalo 11 nan, san 1996 min be sigida sigili kan; Mali kera jamana ye min taabolow be sinsin jamanadenw yere ka baara kan, jamanadenw sedonniba la hakilinaw tali la.

O la sa, fere min tara sigidaw danfarali la, o ye, ko kow ka bo sigidaw la ka se fangaba ma.

Mara segin so damina bora nin danfarali fitiniw de la.

I Sigidaw danfarali : cogoyaw be soro so baarakayoroba fe ani ka bila bee ka bolo kan minnu b'a fe ka yelemayelema don mara koru la. Hakilinan don minnu be ninu kun kan : Hadamadenya ni kwalew : nogondemennogonya, hadamadenw caya : ka ta 10.000 ka se 25.000 ma, yorow surunyali nogon na ani yorow soroli nogoya, sorow ka laboli, yoro ni kene cogoya : marabolo be se ka fere ka damine kilometere kare 700 la, ka se km 22.000 la.

II Sigidaw kalafiliw :

Sariya n° 008, min tara kalo folo, san 1997 n'a be kala filikow kunkan, wote sariyabolo fara 3 nan, kisé 18 ka taa 22 la b'a fo ko mogow minnu ka kan ni kalafili ye, ani minnu man kan n'a ye.

Jamanaden min ni kalafili ka kan, sariya 97-708, kisé 18 nan b'a fo : «kalafililaw ye jamanaden ceman, n'a musoman ye, min ye san 18 soro, a ka jamanadennumanya dafalen don ani fana sariya ni kiiritigela m'a bali kalafili la».

Jamanaden min sen man kan ka don kalafili la, be fo sariya

kise 19 nan na : «Minnu togo man kan ka seben kalafili seben na, u ka nangili tuma kono kiiritigeso fe.

1 - Mogow minnu nangilen don kojuguw la.

2- Mogow minnu nangira sonali, nanbara, jigilatige, faso sonali, nanbara ni nanbaralako, yuruku-yuruku, laadalakow tijeli, kasoladon min ka ca ni kalo kelen ye.

3 - Minnu ka kiiritigera u kofe.

Sariyakise 20 : «San 5 kono, ka damine u ka nangili don na, ninnu togo man kan ka seben kalafili seben kono.

- Fo ni nangili were don, sarali be min na, n'i te labila, n'a ka ca 200.000F.

Sariya kise 21 : «Mogow togo te ke kalafili seben kono, mogow minnu balila kiiri fe kamasoro, sariya de y'u bali».

III Sigida mogow n'u ka baarakelaw :

Sariya kise 14 ka taa 17 la, sariya ni 95.034.

Ale ye mogow sugandilen ye sigidadenw yere fe san 5 baara kama. A mogow togo ye : «koseyew», u hake b'a ta 11 na ka se 45 la, ko sabu ke sigida mogow hake ye. Jekuluw ka sariya sira kise 6 nan be nin kuma semetiya : «sigida hake be se ka ke : Sigida min hake te mogow 100.000 bo : 11 tondenw - sigida min hake ka ca ni 200.000 ye : 45 tonden a - sigida lajebulon be sigida konew dantige, a be sigida tondenw latomo.

Sariya min tara san 1995 n° 034, kise 14 ka fo la : «sigida lajebulon be sigida kunkow nenabo, baaraw minnu bolodalen don, netaa, soro ani seko ni donko, ani hadamadenya taabolow kono.

b - Meri n'a ka baaraketa : sariya n° 95034, kise 44 fo 55 nan. Sebaya kerengerennenw b'a bolo. Ale jolen don ni sigida sariyaw konew ye, a be sigida lakana ani a jolen don ni sigida besyali konew ye.

A wajibiyalen don Meri kan ani jamana ka baarakedaw ka baarake ngon fe. Meriye sigida jama ka lasigiden ye sariyakise 52 : «Meri ye sigida sariyatigebaa nemogo do ye».

Sariya kise 53 nan : «Meri ye hadamadenya sabatilikow

ɲemɔgo ye. A b'o baara ke sariya hukumu kɔnɔ».

Sariya kise 54 nan : «Mɛri be Gɔfɛrenaman ladɔnniya sigida sɔrɔ, hadamadenya ani politiki baaraw kecogo la waati bɛɛ».

Sariya kise 55 nan : «Mɛri tɛ daga yɔrɔ wɛrɛ ni sigida kɔnɔna tɛ. A dɛmenbaa ye dugutigi ni dugu marabaa tɔw bɛɛ ye.

IV Sigida jɔrɔw an'a ka baarakɛtaw

Sariya n° 93-008; kise 14 ka se 17, be jɛkuluw ka yɛrɛmara cogo fɔ.

Sariya kise 14 ko : «Fangaba jɔyɔrɔw ni jɛkuluw ta ka kan».

«Jɛkuluw be nangilikunko sɔrɔ ni filiw don na u ka ɲemɔgo min be bolofaraw lataamali kunna, tari a baarakɛla dɔw ka baara la. Jɛkuluw be fanga sɔrɔ u ni min ka kan walasa ka jamana lakana, a be o fanga sɔrɔ jamana yɛrɛ sabu fɛ («sariya n° 93008 kise 15»).

«Ni jɛkulu min y'i ban tari a ma ke a kunko ye, ka ka tinɛli sara, a be ministri min ka mara kɔnɔ, kalo 2 kɔnɔ, o wajibiyalen don ka tinɛli nin sara bɔ nafolokɔnɛ min be senna walima min be nalen. Jamana, tari jɛkuluw minnu nangira, olu be sɛben ke mɔgɔw kama, minnu ye tinɛli ke walima minnu da b'a la.

Uka baara kerɛnkerɛnnen hukumu kɔnɔ, jɛkulu yamaruyalenw be lakanali sɔrɔ jamana sariya fɛ.

V Sigidabolodaw n'u ka baarakɛcogo.

- Sigida kuntigi (mɛri) : sigida lajɛbulon be ale sunganti u yɛrɛw cɛ la. O la sa, ale de ye sigida ɲemɔgo folo ye. Lajɛliw ni sigida jɛkuluw kuntigi don. Ale de jɔlen be ni lajɛbulon ka sariya talen lataamali ye.

- Sigida biro : Mɛri n'a kankɔrɔsigiw de ye sigida biro ye sariya n° 95-034, kise 59 nanko : Mɛri ka yamariya kɔnɔ a kankɔrɔsigiw ka baara dantigelen don.

- Sigida lajɛbulon : U be lajɛ bolodalen ke siɲɛ kelen kalo 3 o kalo 3 Mɛri k'a wele la. Mɛri be se ka lajɛ balalen boloda ka da ko n'a cogoya kan, ani fana a be weleli ke na ka tɔnden tilalen ye 3 ye, o tila 1 y'a nini walima a be fanga min ka mara kɔnɔ, n'o y'a nini lajɛ bolodalen si tɛ tɛmɛn tile 10 kan, nka ni nafoloko n'a bolodali don, o be se ka tile 15 sɔrɔ (sariya 95-034, kise 18).

Weleli be lase bɛɛ ma, a be fanga min ka mara kɔnɔ o fɛ. A be sɛben fana sigida ka gafɛba kɔnɔ. Sɛben be di tɔnden bɛɛ kelen-kelen ma tile 7 dafalen sannɪ lajɛ don cɛ. O sɛben be don, waati, yɔrɔ pereperelatige ani kumabajuw minnu ka kan ka fɔ o don.

Ɔɔgɔnyew hukumu kɔnɔ, Mɛri folo bɛna, n'o bɔra yen, a kankɔrɔsigiw bɛna u sungatira cogoya min na kalafili waati, n'o bɔrɔ yen tɔnden tɔw bɛna kɔrɔya fɛ sara tɛ jɛkulu tɔndenw

ye nka minisiri be se ka sariya ta min be donbolo ke u ye u ka baara hukumu kono : Sariya n° 95-034, kise 20. Sigida lajebulon te se ka sariya si ta, fo jama fanba ka son kuma folen ma.

Ni mogo min ma se ka na laje la, a be se ka tonden were bila a nona ni sebenfura sabatilen ye. O sebenfura be se ka waleya ke siye kelen pewu. Tondenw minnu be kene kan, olu be se mogo kelen doron de joyoro fa (sariya n° 95-034 kise 22). Sigida lajebulon be se ka mogo wele mogo min ka hakilina be se ka k'a demen waati kunkuruni kono (sariya n° 95-034 kise 36). Sigida lajebulon b'a ka taabolo sariya ta.

VI Sigida nafasocsiraw :

Sariya n° 93-008 kise 8, be kuma ni kone kan ko : «jekuluw bee ni u ka nafolokone ani u ka sorodaw don :

- Nisongo
- Jamana yere ka bolomafara
- U be nafa min soro u ka baarakelenw na
- U ka dugukolow wari
- U ka jurutalenw, donbolow ani tiye.

Fanba sabanan : Marabolo netaa

I Nemogow joyoro mara segin so la :

Sariya 95-034, san kalo 4 tile 12, san 1995 b'a fo a kise 63 fo

69 ko : jamana nemogow marabolo kono ka kan ka :

- Sariya labatoli kolosi
- U ka demen be nesin netaaferew ma sigida la
- U be lafiya sabati
- U ka demen be se Meri ma, jama lakana ko la
- U be waribontigiw demen nisongo kafoli la, ka Meri demen jateminew la.

Soronadonaw don jagokone ni mogow taabolo la :

- U be fere bee tige yaala mogow naniya be se ka sabati
- U be hakilinaw di Meri ma
- U joyoro b'u ye hakilina dili la.

II Jama kunnafonili an'u labenni :

Baarakelaw be laben ke marataabolo ani kunnafoni ko la

- U be se ka laben ni :
- Jamanadenw ka kunnafoni marataabolo sariyaw ani kalafili nafaw kan, o be ke ni kunnafoni sebenta ani fota ye nokolow, radiyo, kotebaw.
- Kalan ye, min bee ta laje ni jama be joyoro kofa marabolo ko la.

III Marabolo nafasɔɔsira suguyaw :

An be se ka nafasɔɔsira ninnu fo :

- Nisongonw marabolo kono
- Jamana ka bolomafaraw
- Juruw yamaruyalenw
- Bilankoro kerɛkerennenw marabolo kama
- Donbolow ani dowerew i n'a fo ko demenbaa jekuluw
- Fangaba ka demen kerɛkerennen
- Yeredemen marabolo kono
- Nafasɔɔsira minnu ni fanga y'u yelema marabolow ka bolo kan
- Nafasɔɔsira balalenw minnu be bo netaa demenbayoro cijew ani donbolow.

IV Nafolobo n'a sɔɔsira baatoli

1 - Nafolobo : O ye suguya 3 ye :

- Fangaba ka nafolobo : o be bo nafolosɔɔsiraw la minnu ni fangaba y'a yelema marabolow ka bolow kan maraboloko hukumu kono. O be bo fana donbolo kerɛkerennen na minnu be di fangaba fo marabolow ma j n'a fo a ngon kera an ka koronfe mgow ye.
- Marabolow yere ka nafolobo : o ye nafolo ye min be sɔɔ nisongow la ani baarakeminenw na minnu be marabolo kono.

- Netaa demenbaaw ka nafolobo : o nafolow be bo filaniɔɔɔnya ani jɛɔɔɔnya demen la. Nafolo ninnu be bo tunkarankew yoro minnu ye marabolodenw ye jamana were la. Nafolo ninnu be se ka ke juru ye ni marabolo b'a ta fangaba ka kolosili kono.

2 - Nafasɔɔsiraw lanenamali :

Jekulu kelen-kelen be ka nafasɔɔsira n'a ka nafoloko be a yere bolo (sariya) n° 95-034, kise 6). O waleya b'a to fasodenkolonya be segin ko marabolo kono sanko kafo nafolo kafolenw be taa marabolo makow dafɛ, marabolo denw ka kolosili hukumu kono. An ka kan ka se ka demen jɛnamaya konuman, ka da kan, Mali ka netaa sirilen don dunanw ka demen na (85% san 1995). An ka kan ka fɛere tige walasa ka dunanw ninnu sewa.

Jekuluw be se ka ke jurutala kelen ye, ani donbolo sɔɔbaa kelen ye, n'u ye fangaba ke seere ye ani ka fangaba bonya. A mana ke cogo o cogo ye, maraboloko in be ke kuma fu ye ni an ma se ka nafasɔɔsiraw jɛnamaya hadamadenya ani nafoloko hukumu kono.

Marabolo seginsoli te dowerɛ ye, be k'i jija faso netaali la i sigidala.

Nafasɔɔsiraw baarali :

Nafasɔɔsiraw be baara jekulu fe min sugandira marabolo kɔnɔ ani u ka baarake bolofara fe.

Nɔɔɔyaw ani geleyaw minnu be maraboloko la :

1- Nɔɔɔyaw

Wajibi ye marabolo segin ni ye so. Ƴɛtaa te sabati ni a Ƴɛsinnen be mɔɔɔ minnu ma, n'olu sen te a la.

Maraboloko be bo ni nafa caman ye i n'a fo :

- Ƴɛmɔɔɔ be ke mɔɔɔ sugandilenw ye jama fe
- marabolo yere b'a magow dilan
- Kunbencogo telima be sɔɔɔ geleyaw la
- Dugumɔɔɔ yere ka hakilina numan caman na bangi
- kunbencogoyere ka hakilina numan caman na bangi
- a be yamaruya di dugumɔɔɔ ma ko caman na sigidalamɔɔɔ da na don marabolo kunkakow la.
- fu na siri damatemenkow la fanga yɔɔ ka, Ƴɛsin maaw ma sigida la.
- a be do bo fangaba yere ka baara la.

2 - Maraboloko geleyaw :

- N'a ma ke ka Ƴɛ, jamana ka kelennya b'a dafɛ.
- A be danfarabaw nati marabolow ni Ƴɔɔɔn cɛ.
- Mɔɔɔ sugandilenw laban na taa ke mɔɔɔ ye minnu daga na sigi toɔ da la.

V Taabolo ni nafoloko Ƴɛbila :

1 - Taabolo ni nafoloko Ƴɛbila Ƴɛci ni a nafa :

- Nafoloko Ƴɛ Ƴɛbila laahalaya la, an ka kan ka fo min be kesu kɔnɔ, min ka kan ka don a kɔnɔ, min b'a bo, min b'a je o la, wogatibolodalen mana se, min kera, min ka kan ka ke, ani min ma ke o na don, o be jateminɛ nɔɔɔya.

2 - Taabolo be sigi sen kan marabolo beɛ ye :

- Wote be ke ka taabolo baaraw sabati minnu ni dugutigikɔɔsigiw n kafow Ƴɛmɔɔɔ y'a labɛn.
Jekulu beɛ ka nafoloko bolodalen be fanga bolo, u be min ka yamaruya kɔnɔ (sariya n°95-034 kise 17 ka se 59).

3 - Tɔɔnden ka baaraketaw ani u jɔɔɔɔw baarabolodalenw keɔcogow la :

- Sigida lajɛbulon : Meri ni a baarake Ƴɔɔɔn be baaraketaw boloda. O baaraw be jira sigidamɔɔɔ la, walasa u ka u hakilinafarankan ni hakilinafalenw ke ani wote kɔfe, sigida b'a ka baarake lenw jira fanga la, a be min ka yamaruya kɔnɔ, o b'a yamaruya n'o baaraw kɛli ye.

VI Taabolo ni færew sigili sen kan baarakɛɲɔŋw ni ɲɔŋw

ɕɛ :

- Kalan, dɔnniya, ani jama lafaamuyali mara segin so kunkan

- A tɛɲa kunnafoni fana kɔ

- A tɛ ke dannaya ni ɲaniyaɲuman kɔ, fo mɔŋɔ ka da baara la k'a ɲɛciw n'a nafa dɔn ka sɔn a ma.

Misali la, taama caman na bɔ u ma, furuseben, woloseben kow bɛna nɔŋɔya, olu n'u ɲɔŋɔna were.

Maraboloko in tɛ taa ɲɔŋɔn dafa kɔ.

Kumala surunyala, maraboloko tɛ mɔŋɔ kelen kunko ye.

Dugumɔŋɔw, tɔnw, jɛkuluw, demɛnbaw, mɔŋɔɲaniyaɲumanw, olu bɛɛ ka kan k'u sendon mara segin so kow la.

Ninnu ye kunnafoni ye mara segin so tɛ taa minnu kɔ.

Tubabu tile sigida folow Kayi ni Bamako san 1918 san bi saba kɔfɛ, u ye Segu ni Moti sigi. San 1953; Sikaso ta sigira San 1954; ɲɔrɔ, Kita, Kulukɔrɔ, Kucala, Tumutu, Gawo, San 1958.

Kabini tubabuw taara sigida min sera ka sigi o kɛra Buguni ye san 1980.

1 Sigida farali

2 Sigida kalafiliw

3 Sigida mɔŋɔw n'u ka baara kɛtaw

4 Sigida jɔyɔrɔ an'u ka baara kɛta

5 Sigida bolodaw n'u ka baara kɛcogo

6 Sigida nafa sɔrɔsiraw

Sigida min tɛ mɔŋɔ 10 000 bɔ, o kɔnsaye hake mɔŋɔ 11

Sigida min b'a ta, 10 000 ka se 20 000 mɔŋɔ 17

Sigida min b'a ta mɔŋɔ 21 000 ka se 40 000 mɔŋɔ 23

Sigida min b'a ta mɔŋɔ 41 000 ka se 70 000 mɔŋɔ 29

Sigida min b'a ta mɔŋɔ 71 000 ka se 100 000 mɔŋɔ 33

Sigida min b'a ta mɔŋɔ 1 101 000 ka se 150 000 37

Sigida min b'a ta 151 000 ka se 200 000 41

Sigida min ka ca ni 200 000 ye mɔŋɔ 45

Mɛri ka kankɔrɔsigiw

Sigidaw min tɛ mɔŋɔ 50 000 bɔ kankɔrɔsigiw 3

Sigidaw min b'a ta mɔŋɔ 50 000 ka se 100 000 4

Sigidaw min ka ca ni mɔŋɔ 100 000 ye 5

Sabanan marabolo ɲɛtaa

1 ɲɛmɔŋɔw jɔyɔrɔ mara segin so la

2 Jama kunnafonili, an'u labeni

3 Marabolo nafa sɔrɔ sira suguyaw

4 Nafolobɔ n'a sɔrɔsira batoli

Fanba naaninan taa bolo ni nafoloko nɛbila

1 taabolo ni nafolo ko nali ni nafa

2 taabolo bɛ sigi sen kan mara bolo bɛɛ ye

3 tɔnden ka baarakɛtaw an'u jɔyɔrɔw baara bolodalenw

4 taabolow fɛɛɛ sigili sen kan baara kɛnɔgɔnw ni nɔgɔn ɛɛ

Tɔnden ka baara bolodalenw sigida kɔnɔ

lakɔliso 100 000.

Mansinnasbenni : Bama gafedilanyoro
Labugunni : Bama gafedilanyoro